

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

תאוריות של הסובייקט - 8249

תאריך עדכון אחרון 26-02-2019

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: אמירים - תכנית מצטיינים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): נמרוד לוין

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: nimrod.levin@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: שלישי 15:00-16:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הסמינר יעסוק בתאוריות של הסובייקט במערב מהמאה ה-17 ועד סוף המאה ה-20, מרנה דקארט, מבשר המודרניות, ועד ג'ודית באטלר וסלבוי ז'יז'ק, מנציגיה העכשוויים הבולטים ביותר של המחשבה הפוסטמודרנית. נקודה המוצא של הסמינר היא שמושג הסובייקט המודרני מהווה מסגרת מארגנת של מושגי האני והעצמי, הנפוצים גם במחשבה היומיומית וגם בשדות שיח דיציפלינריים. אם כן, בסמינר זה נבקש לבחון מספר התפתחויות היסטוריות ואפיסטמולוגיות שחלו במושג הסובייקט, ובמשמעות של היות-אדם. הנחת הבסיס של הסמינר היא שה"אני" המודרני – שנוצר והובנה על ידי הפילוסוף הצרפתי רנה דקארט במאה ה-17 והפילוסוף הפרוסי עמנואל קאנט במאה ה-18 – אותגר במהלך המאה העשרים על ידי פילוסופים רבים. אלו ערערו על האוניברסליות, החירות, האחידות והרציונליזם שעומדות בבסיס האני של תקופת הנאורות. במהלך הסמינר נקרא כתבים של הוגים והוגות שבמרכז מחשבתם ביקורת על האני המערבי, ונשאל את עצמנו האם האני אכן גווע ומת ואם כן, מה יכול לבוא במקומו.

מטרות הקורס:

הכרת פריצות הדרך החשובות ביותר באיתגור האני של המחשבה המערבית המסורתית

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

להבין את התפתחות המחשבה על מהו האדם בהגות המאה העשרים

דרישות נוכחות (%) :

100

שיטת ההוראה בקורס: סמינר

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

מפגש ראשון 12.03: שיעור פתיחה

מפגש שני 19.03: רנה דקארט ותולדות הסובייקט המודרני

חטיבה ראשונה: מושג הסובייקט במחשבה הפסיכואנליטית

מפגש שלישי 26.03: הסובייקט בראי הפמיניזם הפסיכואנליטי ובמעבר מן הפסיכואנליזה הפרוידיאנית לפסיכואנליזה הסטרוקטורליסטית

מפגש רביעי 02.04: הסובייקט החצוי של הפסיכואנליזה הסטרוקטורליסטית

מפגש חמישי 30.04: הסובייקט והאחר כלא מודע בפסיכואנליזה הסטרוקטורליסטית

חטיבה שנייה: מושג הסובייקט במחשבה האקסיסטנציאליסטית
מפגש שישי 14.05: הסובייקט בראי הפנומנולוגיה

מפגש שביעי 21.05: הסובייקט בראי האקסיסטנציאליזם

מפגש שמיני 28.05: הסובייקט בראי הפמיניזם האקסיסטנציאלי

מפגש תשיעי 04.06: הסובייקט והאחר במחשבה הפוסט-קולוניאלית

חטיבה שלישית: מושג הסובייקט במחשבה הפוסטמודרנית
מפגש עשירי 11.06: הסובייקט של השיח

מפגש 11 18.06: הסובייקט ומופעות

מפגש 12 25.06: המפגש, הסובייקט, והחזרה אל המוות: אינטרפלציה, אידיאולוגיה ומקריות

חומר חובה לקריאה:

מפגש ראשון 12.03: שיעור פתיחה
מ. בלאנשו, פסק מוות, תל-אביב, 2006. "כרגע מותי", עמ' 87-91.

מפגש שני 19.03: רנה דקארט ותולדות הסובייקט המודרני
ר. דקארט, הגיונות, ירושלים, 2006 [1642]. עמ' 20-61, עמ' 100-118, עמ' 134-168.

חטיבה ראשונה: מושג הסובייקט במחשבה הפסיכואנליטית
מפגש שלישי 26.03: הסובייקט בראי הפמיניזם הפסיכואנליטי ובמעבר מן הפסיכואנליזה הפרוידיאנית
לפסיכואנליזה הסטרוקטורליסטית
J. Riviere. "Womanliness as a Masquerade", *International Journal of Psychoanalysis*,
volume 10, pp. 303-313.

מפגש רביעי 02.04: הסובייקט החצוי של הפסיכואנליזה הסטרוקטורליסטית
J. Lacan, "The Mirror Stage as Formative of the Function of the I", *Cultural Theory
and Popular Culture*, pp. 287-292.

מפגש חמישי 30.04: הסובייקט והאחר כלא מודע בפסיכואנליזה הסטרוקטורליסטית
J. Laplanche. "The Theory of Seduction and the Problem of the Other", *International
Journal of Psychoanalysis*, volume 78, pp. 653-666.

חטיבה שנייה: מושג הסובייקט במחשבה האקסיסטנציאליסטית
מפגש שישי 14.05: הסובייקט בראי הפנומנולוגיה
ז'פ. סארטר, המבט, תל אביב, 2007. עמ' 31-45, 70-76, 95-103, 111-114, 120.

מפגש שביעי 21.05: הסובייקט בראי האקסיסטנציאליזם

ז'פ. סארטר, האקסיסטנציאליזם הוא הומניזם, תרגום: ע' דורפמן, ירושלים, 2014.

מפגש שמיני 28.05: הסובייקט בראי הפמיניזם האקסיסטנציאלי
ס. דה בובאר, המין השני, תרגום: ש. פרמינגר, תל אביב, 2007. כרך ראשון: הקדמה, עמ' 9-27; כרך
שני: חלק רביעי, פרק 1, עמ' 13-14; פרק 2, עמ' 92-103; חלק רביעי: פרק 14, עמ' 599-641.

מפגש תשיעי 04.06: הסובייקט והאחר במחשבה הפוסט-קולוניאלית
פ. פנון, עור שחור, מסכות לבנות, תרגום: ת. קפלינסקי, תל אביב, 2004 [1952]. פרק 5, עמ'
83-108.

חטיבה שלישית: מושג הסובייקט במחשבה הפוסטמודרנית
מפגש עשירי 11.06: הסובייקט של השיח
מ. פוקו, סדר השיח, תרגום: נ. ברוך, תל אביב, 2005 [1970].

מפגש 11 18.06: הסובייקט ומופעות
ג' באטלר, "צרות של מגדר" [1990], מכאן, 2001, עמ' 202-219.
ע' זיו, "חיקוי, ציטוט, והתנגדות: הצרות המגדריות של ג'ודית באטלר", מכאן, 2001, עמ' 191-201.

מפגש 12 25.06: המפגש, הסובייקט, והחזרה אל המוות: אינטרפלציה, אידיאולוגיה ומקורות
א. דותן, "קול קורא במדבר": אינטרפלציה, אידיאולוגיה ומקורות", תיאוריה וביקורת, 2003, עמ'
9-34.

חומר לקריאה נוספת:
לא

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 20 %
הגשת עבודה 0 %
הגשת תרגילים 80 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: